

Nr. 5

Mai 1951

8. Årgang

Befrielsens time

Synden er ikke en egenskap, men et fangenskap

På et vesentlig punkt er moderne tankegang omsider kommet i overensstemmelse med Bibelen: det er noe i veien med verden.

For fra først til sist vet Bibelen om at det har funnet sted et syndefall, at verden derfor er en fallen verden og at den ved et skjendig og stadig gjentatt forræderi holdes okkupert av djevelen.

Moderne tankegang har riktignok ennå ikke nådd Bibelens klarhet. Vel har vår tid med blod og tårer gjenoppdaget det ondes realitet, men man tør ennå ikke nevne det ved navn. Man foretrekker å innbille seg at elendigheten kommer av en eller annen feil i systemet og vegrer seg krampaktig mot den stadig klarere erkjennelse av at det er *mennesket* det er noe i veien med.

Som så ofte ellers går diktningen foran: moderne litteratur kretser i alltid mindre sirkler om det ondes problem. Den håpløshet som griner oss i møte fra dens blad, er i virkeligheten forjettende: man begynner å nærme seg poenget, man er ad erfaringens bitre vei i ferd med å gjenoppdage den enkle bibelske sannhet at menneskets hjerte er ondt fra dets ungdom av.

Denne situasjon stiller veldige krav til den kristne forkynnelse: vi må finne tilbake til Bibelens realisme i vår tale om synd og nåde.

Synden er ikke en egenskap vi har, men et fangenskap vi befinner oss i, som bare Guds ord kan fri oss fra.

Jesus kom ikke til verden for å ta seg av visse mennesker med religiøse tilbøyeligheter, men for å befri menneskeheten fra djevelens tyranni. Derfor bekjempet han ondskapen i alle dens former: han helbredet de lidende, han trøstet de sørgende, han påtok seg å nyordne menneskets forhold til Gud.

For dette er grunnskaden: at vi er kommet bort fra Gud. Her er årsaken til all legemlig og sjelelig nød.

Ved selv å bli menneske, og ved å ta hele vår dystre situasjon på sine skuldre, har Guds sønn gjort det mulig for alminnelige ugudelige mennesker å bli Guds barn.

Der hvor dette budskap blir trodd, fremtrer den nye menneskehet: de som riktignok fremdeles lever i fiende-okkupert område, men som likevel vet at Gud er deres rettmessige herre og midt i en vond verden er lojale mot Hans rike som kommer. De merker nok at fienden har en femtekolonne inne i deres eget hjerte, men de er likevel seierssikre: endog deres egen synd kan ikke skille dem fra Kristi befriende kjærlighet.

Jesus er den store befrier. Han følges av en økende hær av frikjøpte fanger fra alle nasjoner, og når hans tid er inne, slår befrielsens time for hele den del av menneskeheten som ikke frivillig har foretrukket et evig fangenskap.

Alex Johnson. («Vår Kirke»).

Alteret i Bryn kirke

Bryn kirke ble innviet 1861. Det opprinnelige alter med altertavle var en gave fra baron Harald Wedel Jarlsberg. Altertavlen var et maleri med Kristi Himmelfart som motiv. I 1911 tilbød frk. Harriet Wedel Jarlsberg seg å bekoste et utsmykking av koret med nytt alter, ny prekestol, glassmalerier m. v., og den gamle altertavle ble da flyttet over i gravkapellet, hvor den nå har sin plass.

Utsmykkingen av koret i Bryn kirke ble overdratt Emanuel Vigeland. Vigeland var allerede den gang en kjent kirkekunstner. Av betydelige arbeider han tidligere hadde utført, kan nevnes utsmykkingen av koret i Vålerengen kirke med fresker og et glassmaleriarbeide

i Vår Frelsers kirkes kor. Han hadde også før vært utenlands for å studere kirkekunst. Men da han for å påta seg det store arbeid i Bryn kirke, med stipendium dro til Frankrike for å studere de berømte glassmalere Chartres, Tours og Le Mans og samtidig var i Palestina og Egypt i samme ærend, skjedde det store gjennombrudd i hans kunstnerkarriere, og arbeidet i Bryn kirke ble utført like etter denne reise. Før vi ser nærmere på hans arbeid i Bryn, vil vi nevne noen andre av hans større arbeider: Utsmykningen av Borgestad kapell med glassmalerier, restaurering av Gjerpen gamle kirke, over 40 glassmalerier til Oscarskyrkan i Stockholm, hans største arbeid, medvirkende ved utsmykningen av koret i Lund domkirke, levert et 12 m høyt bilde til Danmarks største kirkebygning, domkirken i Aarhus og et glassmaleri i selve Reims domkirke.

Før jeg begynte på denne artikkel, satte jeg meg i forbindelse med en kjenner av Vigelands kunst, herr sokneprest Fred. Tybring, Oslo, og med kunstnerens sønn, Per Vigeland. Denne har fortsatt i farens fotspor, og har selv utført arbeider som har gjort hans navn kjent. Meget av det jeg her forteller, har jeg fra samtaler med disse to. Da jeg tidligere i Menighetsbladet har skrevet om glassmaleriene i Bryn, tar vi denne gang for oss alteret.

Emanuel Vigeland holdt på i tre år med denne utsmykking. Under sine tidligere arbeider hadde han lidd av en følelig mangel på atelier, men nå hadde han fått et nybygd, rommelig atelier, som ga ham de aller beste arbeidsvilkår.

Hele alteroppbyggingen er skåret i fineste sort hårdt eketre. Den vakkert modellerte Kristusfigur er støpt i bronse og forgylt. De to forgylte engler over altertavlen er også støpt i bronse. Hele oppbyggingen er 4 m høy. Det store treskjærerarbeid er ualminnelig vakkert og nøyaktig utført, og kunne fortjene en artikkel for seg selv. Vigeland var nemlig meget nøye i valget av medarbeidere her, og arbeidet ble betrodd treskjæreren Olav Klyve, Oslo. Dette er en merkelig mann med en interessant løpebane. Han er opprinnelig vestlending, og dette var hans første store treskjærerarbeid. Han har senere utført flere liknende betydelige arbeider.

Det massive alterbord er på sidene flankert av to tredelte søyler, og midtpartiet er oppfylt av utskårne kornnek med flere småfugler i. Dette motiv slutter seg nøye til innskriften rett over, nederst på altertavlen: Naar Hvetekornet falder i jorden og dør bærer det megen Frugt. Hovedfargen i alterbordet er grønnlig brun, kornnekene er gylne, og fuglene i nekene har et lysere streif av rødt i bryst og vinger.

Men det som fester øyet mest, er selve altertavlen med det store krusifiks. Selve korset er av mørk farge, like ens bunnen i tavlen og de 4 evangelisters emblemer. Men Kristusfiguren på korset og ornamentene, rankene som fyller hele tavlen, er sterk gyllent. Jeg har hørt folk som har stått og betraktet altertavlen, si at de synes

gullfargen er for framtrædende, og dette nevnte jeg for de to jeg søkte opplysninger hos. Men den sterk gylne tone er valgt med hensikt: Det er ikke *den* fargen som skal være den toneangivende, den skal tvert imot tjene som bakgrunn for det mørke kors og de 4 evangelistsymboler og framheve disse.

Selve Kristusfiguren framstiller den smertefylte, lidende Kristus med bøyet hode. Den seirende, triumferende Kristus har vi i glassmaleriet rett over alteret. Over korset står bokstavene I.N.R.I. (Jesus Nazareus Rex Iudæorum — Jesus fra Nazaret, jødernes konge.) Rankene går alle ut fra korsets fot og slynger seg oppover hele altertavlen, også på oversiden av korsets topp. Her oppe er innfelt tegnene for de to greske bokstavene Alfa og Omega, symboliserende begynnelsen og enden. Disse rankene som symboliserer livstreet, finner vi så å si over alt i norsk kirkeutsmykking og aller mest i de rike utskjæringer i våre gamle stavkirker, f. eks. både i Borgund og Heddals stavkirker. Men i disse ender rankene i et gapende uhyre som gnager på livstreets rot, altså symboliserer kampen mellom det onde og det gode. Her i Bryn derimot er dette uhyret borte. I steden har vi her fått en enslig liten fugl ved korsets fot. Uhyret er omdannet til fredens symbol, striden er forbi.

De 4 evangelisters emblemer er de samme som vi gjenfinner f. eks. i altertavlen i Tanum kirke og over alt ellers i kirkelig utsmykking. Her i Bryn står de alle 4 vendt mot korset, 2 på hver side. Øverst til venstre for korset har vi mennesket, symbolet for Mathæus, under der løven, ørkendyret, symbolet for Markus. Øverst til høyre ørnen, symbolet for Johannes og under der oksen, offerdyret, symbolet for Lukas. Ut for hvert emblem står evangelistenes forbokstaver: St. Mt., St. Mr., St. Jh. og St. Lk.

Rundt altertavlen går en ramme, nedentil firkantet, men øverst buet. På denne ramme er festet de trearmede lampetter med tilsammen 39 små, røde lys. Blussene er dempet av dyprøde glass i lampene, og fargen er valgt for at de mange små, røde bluss skal symbolisere Kristi blodsdråper. Formen på lampettene bringer også tanken hen på et *anker*, som så sammen med krusifiksets deler symboliserer troen, håpet og kjærligheten. I de to nederste hjørner på rammen rundt tavlen er utskåret flere drueklaser, symboliserende nattverden.

Alterduken er sydd i Husfliden etter Vigelands tegninger. Den er svært enkel, helt hvit med en enkelt bord av kors. På alterbordet står to vidunderlig vakre lysestaker, også modellert av Vigeland. Hver av stakene bæres av tre knelende engler med utbredte vinger, enkelt, men gripende utformet, samtidig som de både i utførelse og i farge faller ypperlig inn i bildet av hele alteret. På en beskjedne plass til høyre bakenfor alterbordet, er det skåret inn denne enkle innskrift: Gave til Bryn kirke fra Harriet Wedel Jarlsberg 1913.

Det er fra mange hold gitt uttrykk for at alteret i Bryn kirke er et prektig stykke dekorativ kunst, ual-

minnelig vakkert, særpreget og stemningsfullt i sin idé og utførelse. Det er i seg selv ved sin rike symbolikk en manende preken som må gripe enhver som stanser opp og betrakter det.

Emanuel Vigeland arbeidet videre med planene om å forbedre interiøret i Bryn kirke. Vi må jo være enige i at slik den står nå, er det dårlig harmoni-mellom kor og skip. Det var Vigelands tanke etter at galleriene var fjernet å sette inn glassmalerier også i vinduene i skipet med enkle figurmotiver i farger på lys bakgrunn som ville slippe tilstrekkelig lys inn i kirken. Det er å håpe at den interesse som de bevilgende myndigheter i kommunen også har vist for saken ved å føre opp 20 000 kr. på budsjettet for 1950-51 til en påbegynnelse av dette arbeid, snart vil føre til at den gamle plan blir realisert.

T. J. Bakken.

SANGENS DAG — SØNDAG 27. MAI

Vi henviser til kunngjøring av dagens program i Budstikken. Det var meningen at korene skulle ha medvirket ved gudstjenester i alle tre kirker. Nå faller gudstjenesten i Sandvika kirke bort, men i Bryn kirke blir det vanlig høymesse, hvor vi får høre et par av korene. I Tanum blir det anlagt som en sang- og musikkandakt utenfor kirken, i tilfelle dårlig vær, i kirken. Vi ønsker sangerne lykke til med dagens arrangements, og ønsker dem velkommen til våre kirker.

VÅRE KIRKEHUS

Utbedringene i Bryn kirke (nytt linoleum og i standsetting av ovnene) ble fullført til konfirmasjonssøndagen 6. mai.

I Sandvika kirke vil arbeidet være ferdig en gang i juni. Det vil bety en gjennomgripende forbedring av interiøret i kirkesalen. Veggene er kledd med huntonittplater, og nytt tak er lagt. Lysarrangementet blir forandret, og innenfor de gamle vinduene er satt inn dekkvinduer som skal ha ugjennomsiktig glass. Når så malingen kommer til, vil det bli et lyst og vakkert interiør. Vi håper å få stoler i stedet for de gamle benkene, med småbord til festbruk. Det er også på tale å få et nytt fyringsanlegg. Tidligere er nevnt installeringen av sanitæranlegg i kjelleren. Mens dette skrives (før pinse) er det enda atskillig igjen før arbeidet er fullført, men vi kan allerede nå glede oss til å se det ferdige resultat av utbedringene.

I Tanum kirke vil det bli lagt siste hånd på restaureringsarbeidet i løpet av mai måned. Bl. a. vil taket i koret og i sakristiet bli avdekket, slik som det tidligere er blitt gjort i kirkeskipet. Til sakristiet er anskaffet et prektig skap og en benk, laget etter tegning av arkitekt Arnstein Arneberg.

NORGES KRISTELIGE UNGDOMSFORBUND

er av menighetsrådet blitt innvilget offer i kirkene en gang i juni måned.

KURS FOR KVINNELIGE MENIGHETSARBEIDERE

Oslo bispedømmeråd har i lengere tid satt i gang kurs for kvinnelige menighetsarbeidere. Foruten i Oslo er slike kurs blitt holdt bl. a. i Østre Bærum, og nylig ble det avsluttet et kurs i Asker. Det planlegges nå et kurs her i Vestre Bærum til høsten. Det er for tidlig å gi en mer utførlig omtale av dette nå. Kurset vil bli kunngjort etter sommerferien. Men vi vil nevne at tiltaket har fått god tilslutning og har vakt stor interesse der hvor kursene er blitt holdt. Med sin innføring i troslære, bibelkunnskap, sjelesorg, kirkekunnskap og menighetsarbeid er de blitt en god hjelp for mange. Vi håper at det skal bli god oppslutning om kurset også her i Vestre Bærum, når så langt kommer.

DØPTE I VESTRE BÆRUM

Tanum kirke.

- 15. april: Per Fridolf Svensson-Albins. Unni-Gro Hansen.
- 22. april: Tore Westmann. Britt Marie Sindborg. Birthe Christine Henrichsen.
- 29. april: Torill Mathisen.
- 3. mai: Steinar Matias Johnsen.

EKTEVIET I VESTRE BÆRUM

- 14. april: Ole Andreassen og Marit Sønsthagen.

BETALT KONTINGENT

Arne Andresen, Tanum. Fru Christiansen, Bjørk. Maren Granås, Furuset. Anna Mikalsen, Skui. Helga Nordli, Skui. Sigrid Vienæs, Skui. Olga Wollo Christiansen, Skui. Agnes Bredesen, Skui. Anne Bolstad, Skui. Martin Berger, Skui. Ingrid Berger, Skui. Karen Tanum, Tanum. Bergljot Gran, Levre.

Fru Andersen, Juterudv. Margrethe Svanberg, Skui. Anna Østli, Skui. Helga Jensen, Skui. Gunda Belset, Skui. Petra Paulsen, Sandvika. Emma Johansen, Levre. Ellen Kolstad, Skui. Lovise Hagen, Bærum Verk. Marta Lørstad, Bærum Verk. Ingrid Gulbrandsen, Bærum Verk. Jørgine Haugen, Bærum Verk. Borghild Fjeld, Bærum Verk. Margit Jacobsen, Bærum Verk. Karoline Bagaasen, Bærum Verk. Borghild Kristiansen, Bærum Verk. Anna Thorvaldsen, Bærum Verk. Harriet Fredriksen, Bærum Verk. Sossen Ellingsen, Bærum Verk. Kaja Frivold, Bærum Verk. Solveig Berntsen, Bærum Verk. Harriet Haug, Lommedalen. Bergljot Holmen, Bryn. I. Johansen, Billingstadv. Søren Bråthen, Solihøgda. Fru Tharaldsen, Solihøgda. Sveen, Jongsåsen, Olav Tho, Slepden. Arnt Hagen, Sandvika. Nora Økern, Skui.

Redigert av Fredrik Knudsen.

Ovner,
Kaminer

Utstilling Torggt. 3, Oslo

**BÆRUM KAJAKK og
SKIFABRIKK**

Ringeriksvn. 20, Sandvika
Telefon 53 87 54

LØKKE RESTAURANT

Sandvika
Telefon 53 85 43

WITT & BORGEN A.S

Ø. Vollgt. 6
Telefon 42 98 26

**SANDVIKA CIGAR-
FORRETNING**

Inneh.: Thorstein Aamodt
Sandvika
Telefon 53 81 01

Det norske
Forsikringsaktieselskab

HEIMDAL
Akersgaten 18
O. Kierulf
Tlf. 42 51 42 - 42 03 42

BRØDRENE BERNTSEN A/S

Elektrisk linjemateriell
Drammensveien 585
Sandvika
Telefon 53 84 78

Mikkelsen & Sønn Co.

Møbler i godt utvalg
Avbetaling. Vi bringer
Ringeriksveien 54
v/ Fabrikken Tomten

ALB. OLSEN
Sykkel-
reparasjonsverksted

Telefon 53 83 60
Sandvika

**H.r.advokat
ODD BUGGE**

Prinsensgt. 25
Tlf. 41 04 80 — 41 09 34

**SOLBERG &
ANDERSEN A/S**
Elektrisk agentur
og en gros

Grensen 5—7
Telefon 33 30 30

GARTNER

FRITZ HARRESCHOU JR.

Evjev., Sandvika
Telefon 53 86 12

**WØYEN MØLLE &
FRØENSERI A/S**

Sandvika
Telefon 53 83 58

**SANDVIKA
FARVEHANDEL**
Godt utvalg i maling.

Ringeriksvn. 32
Telefon 53 82 26

TORLEIV SUNDSLI

Vai Gartneri
Sandvika

Kjøp

BLINDE BARNES

FYRSTIKKER

GUNNAR SJØWALL
Portrettstudio

Drammensveien 8
Telefon 44 77 06

**FLASKER, FILLER, JERN,
METALL**
Brukte ovner kjøpes
stadig - Flaskemerker
kan skaffes - Maskiner,
slipematter stadig på
lager.
Svend Pettersen
Tlf. 53 88 62

Rørlegger
GUNNAR PRØYME
Varme, sanitær og
reparasjoner
Stabekk. Tlf. 53 77 50

**ERIKSEN & JOHNSEN
PRESSTØPERI**

Spesialitet:
Sprøyte- og presstøping
Messing, aluminium, zink
Egen verktøyavdeling

Ringeriksvn. 177
Sandvika - Tlf. 53 97 47

A.S SIGURD HESSELBERG

Asfalt og
tjæreprodukter
Telefon 42 07 27 — Oslo

NORSK RAMMEFABRIKK

Skui
Sandvika

N U må pelsen på kjø-
lerom. Vi tar vare på
Deres pels mot en liten
avgift som omfatter ty-
veri- og brannforsik-
ring.

VALLER FRYSERI
Ring 53 88 27, vi henter.

**STELL PENT MED
DYRENE**

**A. F. KLAVENESS
& CO. A.S**

Telefon 53 79 90
Lysaker

Aktieselskabet
GLOMMENS TRÆSLIBERI
Kykkelsrudanlegget

Feilmelding hele døgnet
tlf. 46 92 00
Telefon 46 38 30

«Økt Innsats»

Hittil utkommet:

- Nr. 1 1950 Hva gir fisken oss?
  - Nr. 2 1950 Hva gir jordbruket oss?
  - Nr. 3 1950 Hva gir skipsfarten oss?
  - Nr. 4/5 1950 Bygge- og Anleggsvirksomheten.
  - Nr. 6 1950 Samferdsel
- Pulsslagene i folkets tilværelse.

samt «Håndverket» og «Forsvaret»

Pris kr. 3,50.

Ekspedisjon: Grensen 12 b — Oslo
Telefon 33 50 01 — 33 53 26

**STØTT
TUBERKULOSESÅKEN**

C. A. HANSENS EFTF.
Glassmesterforretning

Telefon 53 81 29
Sandvika
Alt i vindusglass